

MEERTALIGE BRUGGENBOUWERS IN NIEUWKOMERSONDERWIJS

In het project **Meertalige bruggenbouwers in nieuwkomersonderwijs*** van het lectoraat Meertaligheid en Onderwijs van Hogeschool Utrecht en Ithaka ISK worden vijf meertalige onderwijsassistenten opgeleid en ingezet als talige en culturele bruggenbouwers voor nieuwkomersleerlingen. Zij delen een (thuis)taal met de leerlingen, waardoor ze met leerlingen de brug kunnen slaan naar het Nederlandse onderwijs, naar ontwikkeling van het Nederlands, en naar verdere vakinhoudelijke kennisontwikkeling op school.

→ NIEUWKOMERSLEERLINGEN

Leerlingen die vanuit een ander land terechtkomen in het Nederlandse onderwijs worden nieuwkomersleerlingen genoemd. Voor leerlingen in de leeftijd van 12-18 jaar in de regio Utrecht is Ithaka Internationale Schakelklassen (ISK) de eerste school in hun nieuwe land. Ithaka is de school waar de leerlingen hun schoolloopbaan voortzetten en de Nederlandse taal leren. De populatie leerlingen van Ithaka is dus 100% meertalig. Uiteraard komen de leerlingen niet blanco binnen bij deze school: vaak hebben ze al onderwijs gevolgd in één of meerdere andere landen. Ze brengen kennis en ervaringen mee die ze hebben verworven in andere talen dan het Nederlands.

GEBOREN BUITEN NEDERLAND

12-18 JAAR

100% MEERTALIG

→ MEERTALIGE ONDERWIJSASSISTENTEN

In Nederland kampen we al jaren met een oplopend lerarentekort. Net als nieuwkomersleerlingen brengen volwassen nieuwkomers kennis en ervaringen mee vanuit andere talen en culturen. Volwassen nieuwkomers met een onderwijsbevoegdheid uit het land van herkomst hebben unieke expertise die benut kan worden in ons onderwijs. Bij Ithaka versterken we deze expertise, die de onderwijsassistenten meteen weer inzetten in de klas. Op deze manier kunnen ze een waardevolle bijdrage leveren aan het terugdringen van het lerarentekort én het onderwijs voor nieuwkomersleerlingen inclusiever maken.

ONDERWIJS-EXPERTISE UIT THUISLAND

TAALLEEDERS VAN HET NEDERLANDS

100% MEERTALIG

* Dit project wordt gefinancierd door Utrecht Leert (Gemeente Utrecht) en is mede tot stand gekomen in samenwerking met de Universiteit Utrecht en de lectoraten Organiseren van Waardig Werk en Curriculumvraagstukken Funderend Onderwijs van de Hogeschool Utrecht.

HET BELANG VAN THUISTALEN

Taalontwikkeling is onlosmakelijk verbonden met het verwerven van kennis over de wereld: kinderen ontdekken de wereld met taal als belangrijk hulpmiddel. Ze ontwikkelen de taal ('registers') die ze nodig hebben om te kunnen denken, spreken en schrijven in de verschillende schoolvakken, en, in het geval van meertalige leerlingen, in verschillende talen. Op Ithaka brengen alle leerlingen ten minste één thuistaal met zich mee.

Veel leraren in het Nederlandse onderwijs zien een meertalige klas echter als een uitdaging. Er is vaak maar beperkte aandacht voor de thuistaal van leerlingen in de les¹. Dit komt voort uit de gedachte dat volledige onderdompeling in een taal de beste manier is om die taal te leren². Meertaligheid wordt daarbij vaak gezien als een obstakel voor het leren^{3,4}.

Dat is een gemiste kans, want het inzetten van thuistalen in het onderwijs heeft juist veel voordelen voor de leerprestaties van meertalige leerlingen^{5,6}. Bovendien draagt het actief benutten van alle talen van leerlingen niet alleen bij aan hun welzijn en participatie, maar leerlingen voelen zich ook meer thuis op school als zij hun thuistaal mogen gebruiken².

Daarnaast bevorderen sterke basisvaardigheden in de thuistaal de ontwikkeling in een tweede (of derde, vierde...) taal. De ontwikkeling van de ene taal heeft namelijk direct invloed op andere talen⁷. Leerlingen gebruiken verschillende talen om opdrachten te begrijpen en lesinhoud te verwerken⁸. De thuistaal van de leerling heeft een ondersteunende functie in het leerproces, door deze bijvoorbeeld in te zetten om voorkennis op te halen en zo verder te ontwikkelen⁹.

Het actief inzetten van het hele talige repertoire van leerlingen om hun leren te versterken wordt ook wel 'functioneel meertalig werken' genoemd¹⁰. Een voorbeeld hiervan is het benutten van meerdere talen bij het spreken, schrijven en lezen in de les. De docent kan zelf ook meerdere talen gebruiken, bijvoorbeeld door kernbegrippen in verschillende talen op het bord te zetten tijdens een instructie in het Nederlands.

De eerste taal fungeert zo als een steiger die ondersteuning biedt bij het leren van een tweede taal én bij het leren van nieuwe les- en vakinhouden. Kortom, door een meertalige aanpak te hanteren, wordt het onderwijs toegankelijker, rijker en eerlijker voor alle leerlingen³.

¹ Henrichs, L., Wansink, B., Krijnen, M., & Koppen, W. (2021, September 24). Hoe gaan docenten om met diversiteit en meertaligheid in de klas? Voor de klas [Website].

² Van Der Wildt, A., Van Avermaet, P., & Van Houtte, M. (2017). Multilingual school population: Ensuring school belonging by tolerating multilingualism. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20(7), 868-882.

³ Smit, J. (2022). In alle talen. Hoe een meertalige aanpak ons onderwijs toegankelijker, rijker en eerlijker kan maken [Openbare les]. Hogeschool Utrecht.

⁴ Blom, E. (2019). Wat iedereen moet weten over de taalontwikkeling van kinderen in een diverse samenleving [Oratie]. Universiteit Utrecht.

⁵ Duarte, J., & Günther-van der Meij, M.T. (2019). Meer meertaligheid in het basisonderwijs: Ja maar, hoe? Nieuwe inzichten door meertaligheidsprojecten. *MeerTaal*, 6(2), 14-17.

⁶ Reljic, G., Ferring, D., & Martin, R. (2014). A meta-analysis on the effectiveness of bilingual programs in Europe. *Review of Educational Research*, 85(1), 92-128.

⁷ Cummins, J. (1981). Four misconceptions about language proficiency in bilingual education. *Nabe Journal*, 5(3), 31-45.

⁸ Garcia, O., & Wei, L. (2014). Translanguaging and education. In O. Garcia & L. Wei (Red.), *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education* (pp. 63-77). Palgrave Macmillan UK.

⁹ Hesson, S., Seltzer, K., & Woodley, H. H. (2014). *Translanguaging in curriculum and instruction: A CUNY-NYSIEB guide for educators*. CUNY-NYSIEB.

¹⁰ Sierens, S. & Van Avermaet, P. (2013). Language diversity in education: Evolving from multilingual education to Functional Multilingual Learning. In D. Little, C. Leung & P. Van Avermaet (Red.), *Managing Diversity in Education: Languages, Policies, Pedagogies* (pp. 204-222). Multilingual Matters.

SCHOOLS TAALGEBRUIK CENTRAAL STELLEN IN NIEUWKOMERSONDERWIJS

In het onderwijs is het belangrijk stil te staan bij de verschillende contexten waarin taal gebruikt wordt. Mee-doen in de biologiele vereist bijvoorbeeld andere taalvaardigheid dan het begrijpen van rekenen-wiskunde. Een gesprekje voeren met een klasgenoot vraagt weer iets heel anders op talig vlak. Naast het leren van taal die je in je dagelijks leven gebruikt, moeten leerlingen ook school- en vaktaal ontwikkelen. Dit is van belang voor het leren in de vakken en voor het leren van vakspecifieke manieren van denken en redeneren.

Deze ontwikkeling naar school- en vaktaal vraagt voor nieuwkomersleerlingen extra tijd en meer ondersteuning, over een langere periode. Omdat zij zich eerst in het dagelijks leven moeten kunnen red- den, zal de startfase meer gericht zijn op taal in alledaagse situaties. Tegelijker- tijd kunnen nieuwkomers in hun thuistaal al bekend zijn met schooltaal en met concepten die zij in de thuistaal hebben leren kennen, waar ze op voort kunnen bouwen.

Naast taal vormt ook de culturele achtergrond een belangrijke schakel. In het realiseren van aansluiting bij het Nederlandse onderwijssysteem is inzicht in de meegebrachte kennis, ervaringen, overtuigingen en normen van nieuwko- mersleerlingen cruciaal. Meertalige onderwijssistenten delen vaak (deels) de achtergrond met die van de nieuwkomers- kinderen. Ze brengen dus niet

alleen vakinhoudelij- ke en vakdidactische kennis met zich mee, maar ook relevante ervaringen uit het land van herkomst. Die kun- nen helpen om talige en culturele bruggen te slaan tussen thuis en school, tussen het land van herkomst en Neder- land, en tussen eerder gevormde beelden, normen en overtuigingen vanuit het land van herkomst en zoals die in Nederland worden ervaren of geleefd.

Doelen van het project

In het project onderzoeken we hoe meertalige onderwijspraktijken ont- worpen en uitgevoerd kunnen worden op een manier die bijdraagt aan beter onderwijs voor nieuwkomersleerlingen. We werken aan de volgende doelen:

- Het realiseren en volgen van duurzame meertalige onderwijs- praktijken;
- Een brede oriëntatie van meertalige onderwijsassistenten op hun rol, zodat ze na afloop van het project inzetbaar zijn als onderwijs- assistent of docent;
- Een gezamenlijke denkrichting ontwikkelen voor het verduurzamen en opschalen van de ontstane meertalige praktijken;
- Het verkennen van de inzet van meertalige onderwijsassistenten in verschillende onderwijssectoren (po, vo, en mbo).

BRUGGENBOUWERSROLLEN VAN DE MEERTALIGE ONDERWIJSASSISTENTEN

VOORBEELDEN VAN MEERTALIGE BEGELEIDING IN HET ONDERWIJS

In deze publicatie geven we voorbeelden van verschillende vormen van meertalige begeleiding die zijn ontstaan in de eerste fase van het project. De voorbeelden laten zien dat de rollen van de meertalige onderwijsassistenten divers zijn. Ze spelen een rol in de didactische begeleiding (gericht op het leren) en de pedagogische begeleiding (gericht op welzijn, gedrag, culturele aspecten) van leerlingen. Ook begeleiden ze leerlingen binnen de bredere schoolcontext en fungeren ze als brug richting collega-docenten en ouders.

Pre-teaching in de thuistaal

Voorafgaand aan de klassikale les begripend lezen komen twee meertalige onderwijsassistenten elke week samen met een klein groepje leerlingen om ze voor te bereiden op de lesstof. Ze behandelen de tekst die centraal zal staan in de les, bijvoorbeeld door eerst de tekst in de thuistaal te lezen of door belangrijke woorden en begrippen in de thuistaal te bespreken. Ook behandelen ze grammaticale constructies in het Nederlands door uitleg te geven in de gedeelde thuistaal, waarna de leerlingen aan de slag gaan in het Nederlands. Deze pre-teachingsessie bereidt de leerlingen voor op de les, waardoor ze de lesstof sneller begrijpen. De docent is blij met de resultaten en merkt dat de leerlingen meer kennis hebben en beter meedoen in de les. Bovendien geeft het leerlingen zelfvertrouwen wanneer hun voorkennis wordt herkend en aangesproken door de onderwijsassistent.

Meertalige begeleiding tijdens de les

De leerlingen ontvangen tijdens de les begeleiding van de meertalige onderwijsassistenten. Zij vertalen en interpreteren lesmaterialen met de leerlingen en ondersteunen hen in het begrijpen van opdrachten. De meertalige onderwijsassistenten op Ithaka zien dat leerlingen regelmatig de uitleg van de docenten niet helemaal volgen: "En als de docent dan iets in het Nederlands uitlegt en ze begrijpen de taak niet, dan zwijgen de leerlingen en ze durven niet om uitleg te vragen."

Het enkel vertalen van de instructie helpt niet altijd,

omdat een gedeeld cultureel kader soms nodig is om een opdracht of manier van werken te begrijpen. Voor sommige leerlingen is bijvoorbeeld 'zelfstandig werken' niet vanzelfsprekend: wat wordt daar precies mee bedoeld?

De onderwijsassistenten kunnen betekenis geven aan de vertaling en de taken of inhouden nog eens uitleggen in de thuistaal. Wanneer tijdens de les niet duidelijk is wat er van leerlingen verwacht wordt, kan dat bij hen tot weerstand leiden. Ze letten dan minder goed op, verstoren de les meer en kunnen zich minder goed concentreren. Individuele aandacht en extra uitleg van de onderwijsassistent helpt om de leerlingen serieuzer te laten werken. Docenten zien dit ook terug in de participatie en werkhouding van leerlingen tijdens de les. Uiteraard komt dit ook het leerproces van leerlingen ten goede.

Beoordeling van leesvaardigheid in de thuistaal en in het Nederlands

Een van de meertalige onderwijsassistenten werkt veel samen met een leerling die recent is overgeplaatst naar de afklas, bedoeld voor minder geletterde leerlingen. De leerling heeft veel moeite met lezen in het Nederlands en de docenten vermoeden dyslexie. De meertalige onderwijsassistent, die dezelfde thuistaal spreekt als de leerling, wordt ingeschakeld om het leesniveau in de thuistaal te beoordelen. De leerling blijkt in de thuistaal – het Oekraïens met het Cyrillisch alfabet – vloeiend te kunnen lezen. Hierdoor weten ze dat er geen sprake is van een leesprobleem, maar van onvoldoende beheersing van het Latijnse alfabet. Zijn taalvaardigheid kan dus niet juist worden ingeschat door alleen naar het Nederlands te kijken. De ondersteuning van de leerling wordt vervolgens hierop aangepast.

Rolmodel voor leerlingen

Doordat de meertalige onderwijsassistenten, net als de leerlingen, ook nieuwkomers zijn (geweest), kunnen zij een rolmodel voor de leerlingen zijn. Ook zij hebben Nederlands als nieuwe taal moeten leren en begrijpen het proces dat leerlingen doorlopen. Daardoor kunnen ze leerlingen het vertrouwen geven dat het leren van het Nederlands mogelijk is. Hierbij gaat het niet alleen om het leren van de taal, maar ook om het vinden van een weg in een nieuw land en een nieuw onderwijssysteem. De culturele brugfunctie behelst hier met name het duiden en bespreekbaar maken van de verschillen die leerlingen ervaren. Daarnaast geven de meertalige onderwijsassistenten aan dat zij, door hun eigen ervaring als taalleerder, hun taalgebruik goed kunnen afstemmen op de leerlingen.

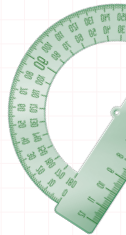
Welzijn van leerlingen in beeld

Doordat ze een taal en soms ook cultuur delen, winnen de meertalige onderwijsassistenten snel het vertrouwen van leerlingen. Hierdoor delen leerlingen ook persoonlijke uitdagingen met hen, en zijn de meertalige onderwijsassistenten goed op de hoogte van wat er speelt onder leerlingen. Zo kunnen de meertalige onderwijsassistenten moeilijk gedrag van leerlingen verklaren, begeleiden bij conflicten tussen leerlingen en een verbindende schakel tussen leerling en docent zijn. Omdat ze sneller kunnen interpreteren wat er aan de hand is, kunnen conflicten worden opgelost voordat deze escaleren. Wanneer docenten moeilijk contact krijgen met een leerling, gaat

de meertalige onderwijsassistent op hun verzoek in gesprek met de leerling. Dit gesprek is vaak gericht op de gevoelens van de leerling, ideeën over de toekomst en hoe de school hierbij kan helpen. Daarnaast werkt een van de meertalige onderwijsassistenten op verzoek van een docent met een groepje leerlingen uit de klas, omdat de docent moeite heeft om ze actief bij de les te betrekken. Door het werken in een klein groepje, krijgt de meertalige onderwijsassistent meer inzicht in het welzijn en de behoeftes van deze leerlingen. De docent kan daar vervolgens weer op inspelen.

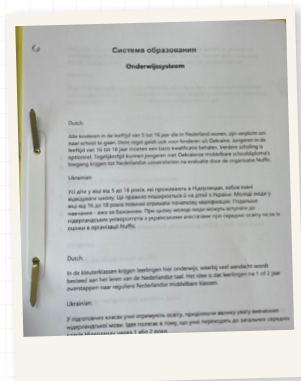
“DE LEERLINGEN HEBBEN MEER VERTROUWEN DAT HET MOGELIJK IS OM NEDERLANDS TE LEREN”

VOORBEELDEN VAN BEGELEIDING BINNEN DE BREDERE SCHOOLCONTEXT

Culturele brug naar collega-docenten en het onderwijsteam

Meertalige onderwijsassistenten kunnen uitleggen wat overeenkomsten en verschillen in het onderwijs [maar ook in de opvoeding en cultuur] zijn. Deze inzichten kunnen weer gedeeld worden met de rest van het team. Dit zorgt voor beter begrip van het gedrag en de werkhouding van leerlingen en voor minder misinterpretaties. Wat in de ene cultuur als onbeleefd of ongeïnteresseerd opgevat wordt, kan vanuit een andere culturele context juist als respectvol worden gezien. De meertalige onderwijsassistent kan collega's ondersteunen in het interpreteren van het gedrag van leerlingen en ze door een andere bril naar leerlingen laten kijken. Opdrachten en taalluities die in het Nederlands vanzelfsprekend zijn, vergen mogelijk meer uitleg voor leerlingen met een andere achtergrond. Dit geeft collega's handvaten om hun onderwijs beter af te stemmen op de achtergrond van de leerlingen.

Begeleiden richting vervolgonderwijs

Voor nieuwkomersleerlingen is Ithaka de start van hun schoolloopbaan in Nederland, waarna zij doorstromen naar vervolgonderwijs (regulier vo, mbo, hbo of universiteit). De meertalige onderwijsassistenten begeleiden de leerlingen in het maken van vervolgkeuzes. Hierbij is er veel aandacht voor uitleg van het Nederlandse onderwijssysteem, dat erg kan verschillen van het systeem in andere

landen. Om leerlingen hierin te ondersteunen, hebben de meertalige onderwijsassistenten een uitleg over het schoolstelsel in verschillende talen gemaakt. Leerlingen die doorstromen naar vervolgonderwijs, volgen soms na schooltijd extra lessen met de meertalige onderwijsassistent, die gericht zijn op woordenschat in bijvoorbeeld het Nederlands en het Oekraïens. De focus ligt daarbij op de taal die ze nodig hebben voor hun vervolgonopleiding.

Talige en culturele brug naar ouders

Niet als de leerlingen op Ithaka, zijn hun ouders of verzorgers ook nieuwkomers. Zij maken kennis met een ander schoolstelsel, en andere opvattingen en normen dan ze gewend zijn vanuit het thuisland. Als het Nederlandse schoolstelsel niet goed begrepen wordt, kan dat leiden tot motivatieproblemen bij leerlingen, of bezorgdheid bij ouders over de toekomst van hun kinderen. De meertalige onderwijsassistenten kunnen dan met de docenten meegaan op huisbezoeken en aansluiten bij oudergesprekken. Daarnaast zijn sommige ouders vanuit hun thuisland gewend een andere rol te hebben in relatie tot de school dan in Nederland. Zo hebben ouders in het Slavische onderwijssysteem een grotere inspraak op de schoolloopbaan van hun kind, zoals in de keuze voor vervolgonderwijs. Om de ouders meer te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind, delen sommige meertalige onderwijsassistenten het huiswerk van de leerlingen met de ouders, zodat zij hun kinderen daarmee kunnen ondersteunen.

ERVARINGEN VAN MEERTALIGE ONDERWIJSASSISTENTEN EN DOCENTEN

Over de samenwerking en het vormgeven van meertalige begeleiding

Docent

"De meertalige onderwijsassistent en ik gaan steeds meer gelijk staan. Dat ik haar ook om advies vraag: 'Wat vind je nou van die leerling of hoe zou jij dat aanpakken?' Dat vind ik heel waardevol, dan groei je echt naar elkaar toe."

Meertalige onderwijsassistent

"Ik geef de leerlingen veel uitleg, omdat dat makkelijker is. Ik laat hun zien hoe ze kunnen beginnen. Wat de docent zegt, vertaal ik naar het Arabisch. Hierdoor begrijpen ze hoe eenvoudig het is. Ik zet de eerste stap voor hen en geef daarna tips. Daarna werken ze vol energie en maken ze grapjes."

Docent

"De meertalige onderwijsassistent hoort er helemaal bij. Het is heel natuurlijk om met haar samen te werken. Ik vertel, zij vertaalt en soms voegt ze ook dingen toe. In de school is ze nu een bekend gezicht. Ze werkt in diverse klassen en is ook mee geweest op huisbezoeken. Ze heeft bij moeilijke gesprekken gezeten waar zij een erg waardevolle rol heeft gespeeld. Ze is goed op de hoogte van wat er bij de leerlingen speelt en weet vaak meer dan ik."

Meertalige onderwijsassistent

"De leerlingen hebben meer vertrouwen dat het mogelijk is om Nederlands te leren. Ze kunnen hun gevoelens en zorgen delen in hun moedertaal, en ik begrijp goed waarom ze deze problemen hebben en hoe je ze kunt proberen op te lossen. Ik kan met hen delen dat ik dezelfde problemen had toen ik naar Nederland kwam. Soms kan ik een grapje maken waardoor de sfeer in de klas verandert."

Vooruitblik

In het vervolg van het project worden de meertalige onderwijspraktijken verder uitgewerkt en verdiept. Ook worden leerlingen bevraagd in het onderzoek. De volgende vragen staan dit schooljaar centraal:

- Hoe ervaren leerlingen het gebruik van hun thuistaal in het onderwijs en de rol van de meertalige onderwijsassistent?
- Op welke manier kunnen docenten en meertalige onderwijsassistenten het best samenwerken om meertalige leerlingen te begeleiden?
- Hoe kan de rol van de meertalige onderwijsassistent nog meer ingebed worden in de school?

08:00 uur

BEGIN VAN DE DAG

De dag begint vroeg: ik doorkruis Utrecht op mijn elektrische fiets om op tijd op school aan te komen. Bij aankomst ga ik naar de docentenkamer, waar we samenkomen voor een snelle kop koffie en een kort overleg met een collega-onderwijsassistent.

10:15 uur

DRUKTE OP DE GANG

In de pauze print ik snel wat materialen uit voor de volgende les. Op de gang is het druk: leerlingen lachen en praten met elkaar, en ik hoor een wirwar van talen om me heen.

Op weg naar het lokaal kom ik een collega tegen, ook een meertalige onderwijsassistent. Ik kan haar nog gauw iets vragen: "Hoe zeg je prrr van een kat in het Nederlands? Niet miauwen, maar..." Ze antwoordt: "Ik weet niet hoe je het in het Nederlands zegt, maar in het Oekraïens is het *мырочел!*" Het goede antwoord blijft nog even een raadsel.

10:35 uur

DE VERLOREN KAT

Na de pauze is het weer tijd voor een Nederlandse les, dit keer met mijn mentorklas. Deze klas ken ik goed, waardoor ik ook een coachende rol op me neem. Ik merk dat een leerling wat sip kijkt en vraag hoe het met haar gaat. Een andere leerling zoekt mij juist op om iets te delen en om hulp te vragen.

Voor deze les heb ik een verhaal voorbereid over 'De verloren kat'. We bespreken de moeilijke woorden klassikaal ("Wat betekent *gelukkig?*"). Vooraf heb ik enkele woorden opgezocht en vertaald naar het Arabisch en het Oekraïens, omdat veel leerlingen in de klas deze talen spreken. Hierdoor begrijpen de leerlingen sneller waar de tekst over gaat.

08:45 uur

DE EERSTE BEL

De eerste bel gaat en het is tijd voor een blokkur Nederlands met de alfaklas. Deze klas is speciaal bedoeld voor leerlingen die niet geletterd zijn in hun eigen taal en weinig ervaring hebben met formeel onderwijs en de Nederlandse taal. Extra hulp is hier dus meer dan welkom.

Eén leerling, die pas een paar maanden op Ithaka zit, mist regelmatig lessen door zijn thuissituatie en heeft daardoor moeite om de les bij te benen. Tijdens de uitleg van de docent zit ik naast hem, vertaal ik de opdrachten en geef ik extra uitleg waar nodig. Drie andere leerlingen in de klas spreken ook dezelfde thuistaal als ik, waardoor ik ook hen makkelijk bij zo'n uitleg kan betrekken. Het is duidelijk te zien dat de leerlingen de extra hulp waarderen; ze doen actief mee en zijn opgewekt.

"HOE ZEG JE PRRR VAN EEN KAT IN HET NEDERLANDS?"

"MEVROUW! WAT BETEKENT BALALAIKA?"

11:20 uur

BEGRIJPEND LEZEN

Bij de les begrijpend lezen werk ik met een andere klas. We beginnen met klassikaal lezen, maar ik werk met een klein groepje leerlingen apart. Deze leerlingen hebben een diverse taalachtergrond: ze spreken thuis Oekraïens, Turks of Arabisch. We gaan samen door de tekst, waarbij we de moeilijke woorden vertalen en bespreken.

11:40 uur

NEDERLANDSE GRAMMATICATA

Na het lezen werk ik buiten de les verder met drie leerlingen die dezelfde thuistaal als ik hebben. We richten ons op de Nederlandse grammatica, waarbij vandaag de verleden tijd centraal staat. Ik heb zelf materiaal gemaakt waarin ik de grammaticaregels samenvat in onze thuistaal. Ook besteden we aandacht aan de overeenkomsten en verschillen tussen onze thuistaal en het Nederlands. Hierdoor begrijpen de leerlingen de basis sneller en kunnen ze zelfstandig oefeningen in het Nederlands maken.

Ik had gepland om ook nog een tekst te gaan voorbespreken, maar voordat we daaraan toekomen, gaat de bel alweer.

EEN DAG UIT HET LEVEN VAN EEN MEERTALIGE ONDERWIJSASSISTENT

Voor een meertalige onderwijsassistent in een internationale schakelklas (ISK) is geen dag hetzelfde. Hier lees je hoe zo'n dynamische dag eruit zou kunnen zien. De beschrijving is gebaseerd op echte werkdagen van de verschillende meertalige onderwijsassistenten uit het project en is geschreven vanuit hun perspectief.

12:05 uur

LUNCHPAUZE

Tijdens de lunchpauze eet ik een zelfgemaakte salade en klets ik met mijn collega's in de docentenkamer. Voordat de volgende les begint, tref ik nog wat laatste voorbereidingen voor de middag. Op weg naar de les spreekt een leerling me aan: "Mevrouw! Wat betekent balalaika?"

12:35 uur

WISKUNDE

Na de pauze is het tijd voor de les Wiskunde van de instroomklas. Deze klas is speciaal bedoeld voor leerlingen die net instromen in het Nederlandse onderwijs en nog moeten beginnen met het leren van het Nederlands. Omdat er een invaldocent is die de leerlingen nog niet kent, komt mijn hulp goed van pas.

We werken met verhaalsommen en na de klassikale uitleg van de docent, herhaal ik de uitleg in mijn thuistaal, omdat veel leerlingen dezelfde taal spreken. Door kernbegrippen (zoals 'gedeeld door' of 'vermenigvuldigen') uit de les ook te benoemen in de thuistaal, krijgen leerlingen sneller grip op de sommen die ze moeten doen.

13:00 uur

VERHAALSOMMEN

Bij het maken van de verhaalsommen lijkt één leerling gefrustreerd: "Ik begrijp het Nederlands niet!" De leerling heeft geen moeite met de sommen, maar snapt niet wat er gevraagd wordt. Ik herhaal de verhaalsom rustig, waarbij we stilstaan bij de moeilijke begrippen en ik gebaren gebruik om de betekenis te verduidelijken. Hierna kan hij de som zelf oplossen.

14:25 uur

KAARTJES MET WOORDEN

In de lessen daarna werk ik samen met een klein groepje leerlingen uit een andere alfaklas, die baat hebben bij extra oefenen met het Nederlands. Omdat ik dezelfde thuistaal spreek als deze leerlingen, kan ik regels en concepten eenvoudig uitleggen en vertellen hoe onze taal van het Nederlands verschilt.

Voor deze les heb ik kaartjes met woorden en foto's voor emoties gemaakt. De leerlingen oefenen met de woorden voor emoties: "Ik ben blij/boos/zelfverzekerd/tevreden." Sinds ik met dit groepje leerlingen werk, is hun Nederlands flink vooruitgegaan en ook hun werkhouding is verbeterd.

15:55 uur

EINDE VAN DE DAG

De lessen zitten erop voor vandaag. Voordat ik naar huis ga, maak ik foto's van het huiswerk voor de leerlingen die ik individueel begeleid. De huiswerkopdrachten deel ik met de leerlingen en hun ouders. Op deze manier worden de ouders meer betrokken bij de school van hun kinderen, wat we vanuit ons thuisland gewend zijn. Het was weer een afwisselende dag!

13:20 uur

EÉN-OP-EÉN UITLEG

Als de leerlingen individueel sommen aan het maken zijn, geef ik verdere één-op-één uitleg in een mix van onze gedeelde thuistaal en Nederlands. De leerlingen en ik wisselen soepel tussen onze beide talen. Waar nodig gebruik ik ook gebaren om de sommen uit te leggen, zeker voor de leerlingen die nog niet veel ervaring met hoofdrekenen hebben.

15:10 uur

WOORDEN EN ZINNEN OEFENEN

Tijdens het allerlaatste uur willen twee leerlingen buiten hun lestijd meer oefenen met het Nederlands. Na Ithaka willen ze doorstromen naar vervolgonderwijs, en daarvoor moet hun Nederlands goed genoeg zijn.

Samen oefenen we met woorden en zinnen die nodig zijn om complimenten te geven. Voorafgaand aan de les heb ik kaartjes met vaste uitdrukkingen meegegeven. De leerlingen oefenen door zichzelf en elkaar complimenten te geven in het Nederlands.

"WE WISSELEN SOEPEL TUSSEN ONZE TALEN!"